

Over gastvrijheid gaat het.
Over ruimte maken voor elkaar,
en voor de komende.

Advent is bij uitstek de tijd om dat te oefenen.
Er wordt een zoon geboren. Maar is die welkom. En wat betekent het dan:
welkom heten. Zijn we er dan?

In een voorbereidingsgroepje hebben we vier verhalen uitgezocht die volgens
ons zouden helpen om gastvrijheid te onderzoeken. En misschien wel een stap
verder te doen. Gastvrijheid te leren. En meer.

Vandaag staat Rachel in ons midden.

Jacob is door zijn moeder Rebecca op weg gestuurd om een vrouw te zoeken.
Hij gaat naar het oosten, naar Haran, waar familie van hem woont. Bij familie
moet je welkom zijn. het ligt voor de hand. En toch ook weer niet. Jacob is
gebrouilleerd met zijn broer Esau. Hij heeft hem bedrogen.

Hij denkt aan het bedrog te kunnen ontkomen door ver weg te gaan. En het lijkt
te lukken. Jacob is meteen op zijn plek bij een bron; het is de plek waar herders
hun kuddes te drinken geven en waar ze rusten en met elkaar praten. De bron is
de plek waar je elkaar ontmoet.

En ja. Daar komt Rachel, de mooie Rachel. Het is liefde op het eerste gezicht.
Jacob ziet haar en gedraagt zich als een verliefd mens. Een beetje als showbo
zelfs. Hij wil haar imponeren. Op de bron ligt een zware steen. Jacob ziet Rachel
en tilt de steen in één keer omhoog. Rachel heet Jacob welkom in de familie.
Zo'n sterke man: die is voor haar.

Hoe doet hij dat? Een rabbijn zegt: Jacob was zo verliefd dat hij enorme kracht
kreeg. Met zijn pink lichtte hij de steen van de bron. Rachel is blij verrast. Jacob
ook. Hij ziet Rachel. Daarna kust hij haar en dan komen de emoties. De tranen
van geluk.
Einde verhaal.

Ze leefden nog lang en gelukkig zou een sprookje zeggen. Ja maar, waar het
sprookje eindigt, begint het Bijbelverhaal.

Je kunt wel een man of vrouw gevonden hebben. Maar dan begint het pas. je
moet er samen tegen aan. En dat is nog niet eenvoudig. Want je geschiedenis
sleep je toch mee. De bedriegerij zit Jacob dwars. Dat zal nog duidelijk worden.

Ik weet niet hoe goed u in de bijbel thuis bent. Maar de bron is op meerdere
plaatsen van belang. En steeds speelt het water een rol. Mannen, vrouwen.
Dieren. Ze moeten gedrenkt worden.

Jezus ontmoet een Samaritaanse bij een bron. De Jacobsbron. Ze zijn vreemden voor elkaar. De vrouw zegt: Joden en Samaritanen gaan niet met elkaar om. Hoe zo een plek waar het goed is elkaar te ontmoeten? Het gaat niet allemaal vanzelf. Er is inzet voor nodig om elkaar echt te ontmoeten.

Ik denk dan bij kerst. We kunnen zeggen dat het kind welkom is. Maar hoe welkom. Wat doet het met ons? Durven wij ons door de ontmoeting te laten veranderen. Is dat niet de essentie? Dat je niet in je eigen cocon blijft maar dat je naar elkaar toebuigt? Het verhaal van Jacob en Rachel is wat mij betreft een verhaal dat verder gaat dan welkom zeggen. Het gaat over verwerken. Over je geschiedenis een plaats geven en verder gaan.

Het verhaal van Jacob en Rachel vertelt over verlangen naar geluk, verlangen naar elkaar, maar het vertelt ook over machteloosheid, jaloezie, het elkaar niet kunnen bereiken, over zoeken, maar niet vinden.

Over de bron lag een steen. Jacob tilde die steen zo maar op. het ging allemaal van een leien dakje. En toch zou het niet zo gemakkelijk blijven gaan. Het bedrog lag hem nog als een steen op de maag. Ontmoeten en verder gaan. Welkom heten vereist veel meer dan simpel hallo. Dat is de kunst. Geschiedenis herschrijven. Elkaar leren accepteren. Jezelf accepteren.

Rachel is mooi, ze heeft mooie ogen en een mooi figuur. Haar naam betekent moederschap. Rachel verlangt naar Jacob en naar kinderen, maar blijft kinderloos. U kent misschien het rare verhaal van Lea die door Jacob niet begeerd wordt maar door bedrog van haar vader als eerste vrouw gegeven wordt aan Jacob. De familie hangt van bedrog aan elkaar. de bedrieger bedrogen zullen we maar zeggen.

Rachel wordt aan Jacob pas in tweede instantie gegeven. En ze blijft op de tweede plaats. Ze krijgt maar geen kinderen. Met afgunst ziet ze dat haar zus Lea wel zomaar zwanger is en zij niet. Ze moet verdragen dat ze niet krijgt wie en wat ze wil. Rachel is zo teleurgesteld, dat ze er gemeen van wordt. Ze kan haar zus Lea niet luchten of zien. Uit machteloze woede roept Rachel tegen Jacob: gun mij zonen, zo niet, dan sterf ik. Dat is Rachel: mooi, maar machteloos.

En Jacob zelf dan?

Hij vindt een vrouw, de vrouw van zijn dromen. Hij is verliefd en lijkt alles te kunnen. Die steen lijkt geen probleem voor hem. Hij kan de hele wereld aan. Maar dan loopt het leven toch anders. Hij stuit op wat hij niet kan hanteren. In de familie gaat het mis.

Hij wordt bedrogen, hij moet leren wachten, hij krijgt wel veel kinderen, maar gelukkig is hij niet, want Rachel kan hij niet gelukkig maken. Met al zijn potentie, al zijn kracht kan hij dat niet. Ook Jacob wordt bepaald bij zijn machteloosheid. Als Rachel verwijtend machteloos roept: geef me zonen, roept Jacob: Ik ben god niet!

Bij de bron is het begonnen. Jacob en Rachel zijn voor elkaar gevallen. En dat is mooi. Maar het verhaal zegt dat we precies dan verder moeten. Zelfs daar waar het makkelijk lijkt kan het heel ingewikkeld zijn. In je eigen familie, met je eigen kinderen, met je broers en zusters. De bron waar het allemaal begon, ligt gesloten. Het water moet nog gaan stromen. Water van nieuw begin. Van verleden verlaten, wegen gegaan, zoveel dood gelopen. maar dan toch zover opengegaan.

Het is mooi dat juist in de adventstijd waarin we het ook als een beklemming kunnen ervaren open te moeten staan, Rachel en Jacob in al hun zwoegen in ons midden staan en ons beloven dat al dat zwoegen niet voor niets is en bij ons mens-zijn hoort. Welkom en dan. Er is nog een lange weg te gaan. Maar de weg heeft een open einde. Zo veel durf ik te geloven.

Amen.